

Reportage Näsängen september 2016

Under september har jag gjort fem besök till Näsängen, fyra gånger på morgonen och en gång mitt på dagen, drygt en timme per gång. Det är lätt att förbise Näsängen som ligger vid Näs gård när man går till Näsuddens naturreservat. Här över vatten, strandängar och jordbruksmark finns det långa siktlinjer utan påträngande bebyggelse vilket skapar en spännande och mycket vacker miljö. Här kan man uppleva fåglar och djur på ett helt annat sätt än i naturreservatet. I naturreservatet är siktlinjerna korta, djuren/fåglarna hinner dra sig utan och det är delvis en annan fauna och en annan växtlighet. Det är samspelet mellan naturreservatets mer lummiga miljö och Näsängens öppna ytor i form av vattenspeglar, vassar, strandängarna och jordbruksmark som gör området rikt på upplevelser. Detta är Österåkers absolut viktigaste natur- och rekreationsområde, speciellt med dess närhet till Åkersberga och särskilt nu när Åkersberga byggs ut och förtätas till ett mer kompakt samhälle. Detta är den sista obebyggda kustremsan som är lättillgänglig i kommunen. Naturen skall räcka till för alla. Hur är det, är vi en skärgårdskommun, även för de som inte bor vid vattnet?

Sparvhök och kråkor

Det är början av september, det har varit mycket torrt under sommaren, ängarna vid Näsängen har antagit en brunrosa färg. Harar och gäss lyser med sin frånvaro, här finns ingen mat just nu. De har sökt sig till andra områden. Första delen av september var torr och mycket varm.

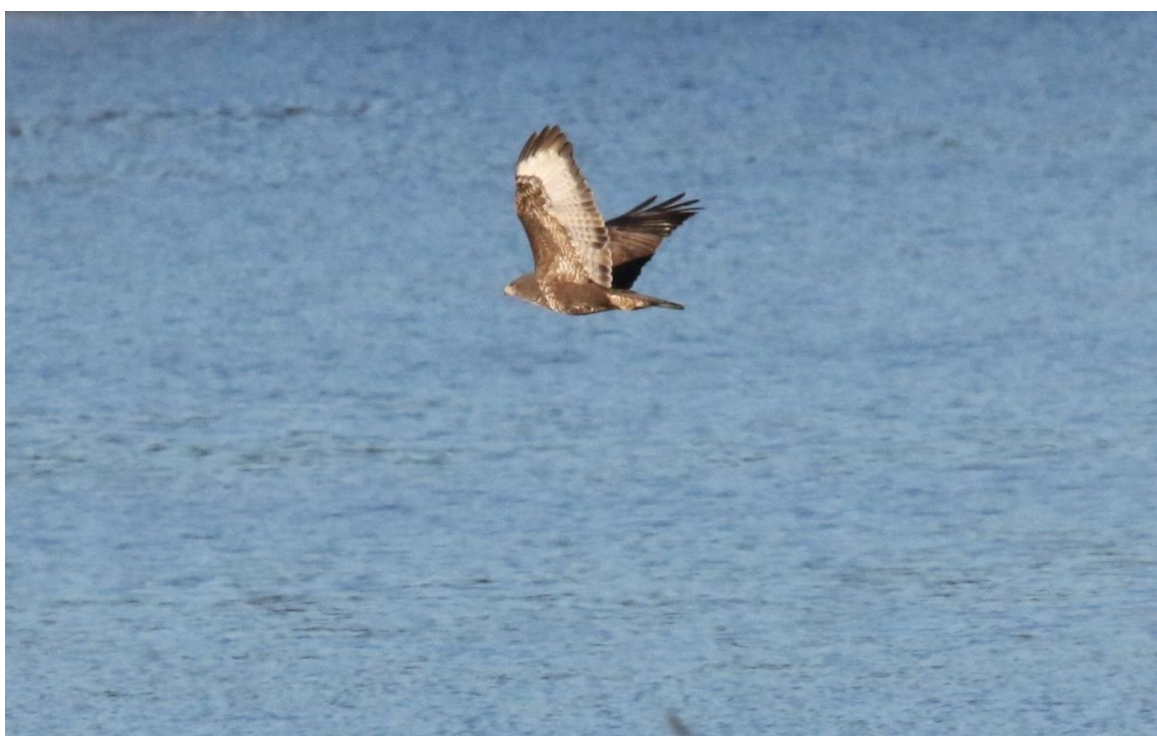
Det är mera tyst nu än under sommaren, ett tiotal ladusvalor flög med enstaka kvitter över ängarna och jagade insekter tillsammans med sädesärlor. Korp och spillkråka hördes längre bort med sina härliga karakteristiska ljud.

Några kråkor kraxade i luften bakom mig. Jag vände mig om. Jo, det var en rovfågel, en ung sparvhök. Två kråkor och en sparvhök tumlade om varandra högt i luften. Sparvhöken var morsk trots sin litenhet. Så småningom försvann sparvhöken och kråkorna åt var sitt håll, ingen vinnare ingen förlorare av vad jag kunde se.

Vid mitt andra besök en vecka senare ökade pulsen märkbart när jag steg ur bilen. En havsörn lyfte ifrån marken under torrbjörken och satte sig i trädet. Kameran hade jag kvar i bilen. Det var en gammal havsörn med sin gula näbb, vita stjärt och ett ljust huvud. Den satt där ett tag och tittade. Nu fick jag ut kameran ur bilen och havsörnen satt kvar. Några skator och kråkor kom och satte sig närgånget i björken, en mycket nära. Är den inte mäktig, jämför med skatan. Vingspannet är nästan 2,5 meter, armarna räcker inte till.

Det är ett ganska långt fotoavstånd mellan parkeringen och björken. Jag försökte ta mig närmare, efter ett tag lyfte örnen och gled bort mot Waxholm. Den morgonen såg jag ytterligare två havsörnar, de är mäktiga med sina stora breda vingar. Den ena var troligen samma örn som jag sett i björken. Att se havsörn i Åkersbergas närhet på detta sett är en häftig upplevelse.

Vid mitt nästa besök några dagar senare var den bortre delen av Näsängen mot Näs gård nyplöjd. Här gick sädesärlor och kråkor och granskade plogfårorna. På en stängelstolpe satt en ormvråk som också granskade fårorna, antagligen efter sork. När jag närmade mig flög den ut över Täljöviken. Det är samma ormvråk som sitter och som flyger, se hur färgerna ändras beroende på solljus och infallsvinkel. Den morgonen såg jag ytterligare 4 – 5 ormvråkar och en sparvhök, en härlig morgon.

Täljöviken

Det är lätt att förbise själva vattenspegeln. På hösten är Täljöviken en viktig rastlokal för sjöfågel. Här i början av september räknade jag till över 100 skäggdoppingar. Det är svårt att överblicka hela viken på grund av vassar och buskage. Uppskattningsvis fanns det närmare 200 sjöfåglar i viken inräknat snatteränder, krickor, storskrakar, m fl. arter. De allra flesta fanns på Svinningesidan. Det är ett långt håll, så man behöver ha kikare för att kunna se. Med svanarna är det lättare. Man ser deras bakdelar, stora vita korkflöten när de sträcker sig ner till sjöbotten efter vattenväxter. Första dagen såg jag även en sångsvan, det fanns antagligen flera, de brukar aldrig vara ensamma. I och runt vassarna finns det hägrar som står och spanar efter fisk, oftast ser man bara huvudet sticka upp bland växterna. De är lättast att se när de kommer flygande och man hör deras hesa krax. På bilden står en häger på ett räcke till Näs brygga och begrundar tillvaron.

Inte bara fågel.

Längs med traktorvägen och stängslet vid strandängen finns det ganska gott om trollsländor, i detta fall är det troligen en tegelröd ängstrollslända, för att vara helt säker behöver man se framsidan. På själva strandängen finns det fler trollsländor men det är svårt att ta sig dit.

När det gäller småfåglar så finns det mer i Näsuddens naturreservat där växtligheten är ymnigare, fungerar som skydd mot rovfåglar och ger mera föda i form av insekter och bär i träd och buskar.

På Näsängen fanns bland annat sävsparv, stenskvätta, buskskvätta och sädesärla, arter som trivs på öppna marker, det är mest unga fåglar så här års. Även sånglärkor hördes.

I vägkanter och på fröväxter (tistlar) fanns det pilfink och steglits.

I nyponbuskarna vid parkeringen finns det också småfåglar; gransångare, entita, sävsparv, bofink m fl. arter som söker efter insekter. Det gäller bara att stanna upp och titta om det rör sig i lövverket, speciellt en solig dag.

Ung gransångare

Ung sävsparv

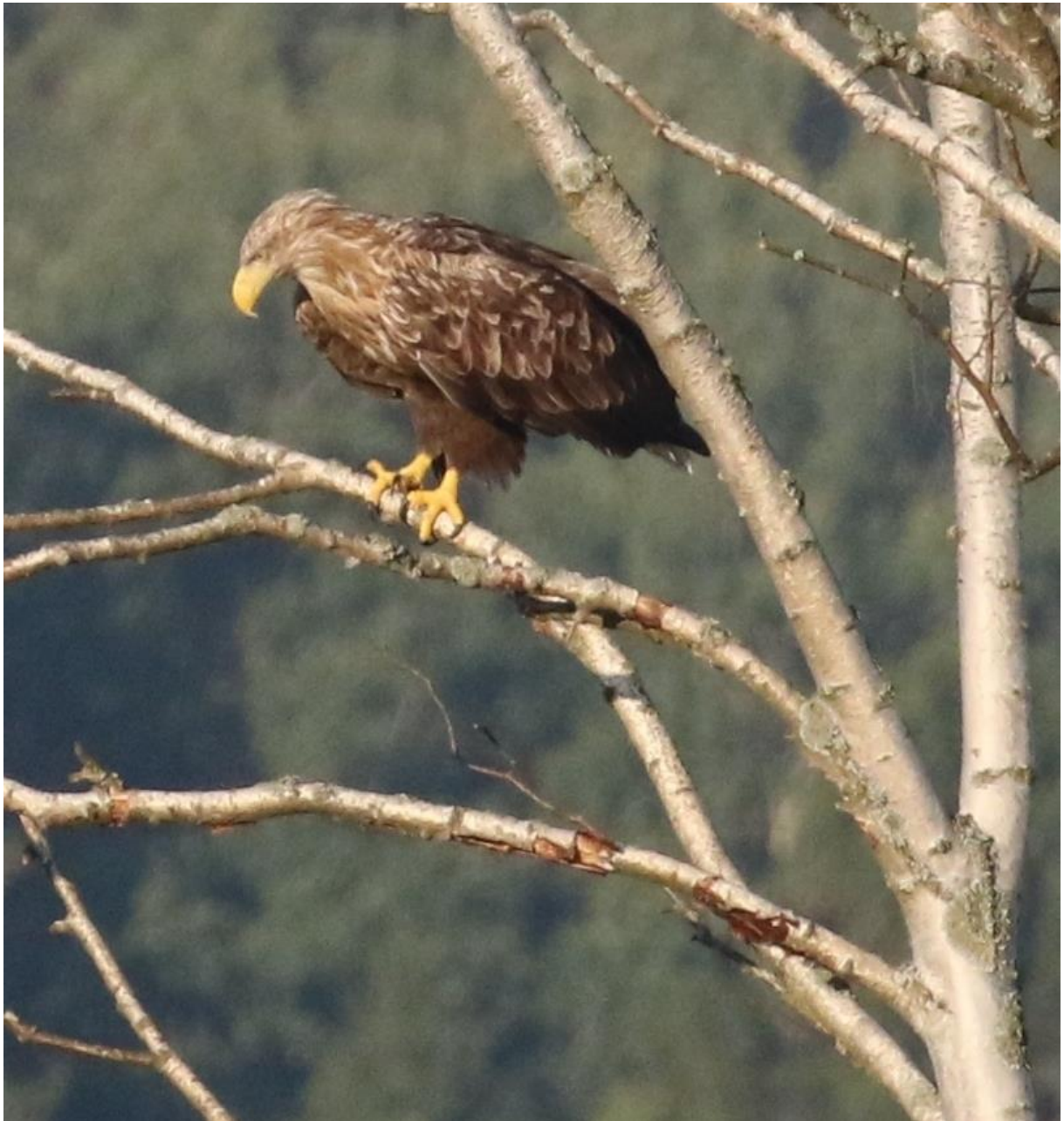
Torrbjörken på Näsängen

Spillkråka

På strandängen finns det två torrbjörkar, här mellanlandar en del fåglar när de flyger till naturreservatet över Näsängen eller tvärt om. Här har en spillkråka satt sig, en hanne med sin röda hjässa till skillnad mot honan som har en liten mindre fyrkant bak på hjässan. Det var i denna björk som havsörnen satte sig. Här brukar även trastar, ringduvor, kråkor med flera arter sitta en stund innan de flyger vidare.

En sista bild, den första bilden som jag tog ifrån parkeringen.

Vad är det för något där nere? Se på blicken, så intensiv den är.

Avslutningsvis så finns det mycket att uppleva vid Näsängen, det gäller bara att stanna upp, vara tyst och inte röra sig för mycket, iaktta och lyssna. Nu under senhösten är antalet upplevelser färre, det kan finnas någon ormvråk kvar, en havsörn kan komma glidande in över Täljöviken. Längre fram i oktober kan man se och höra nötskrikor som flyger över Näsängen med ekollon i krävan. Framförallt besök Näsängen innan det är försent, upplev ostörtheten utan bebyggelse och den vackra miljön som än så länge finns kvar, även hösten är fin med sina färger. Naturen skall räcka till för alla, även för dem som inte bor vid vattnet.

Tomas Seippel